

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V X Y Z

MAZOWIECKIE

Nr 6652

1. Obiekt

587/11

ZAMEK

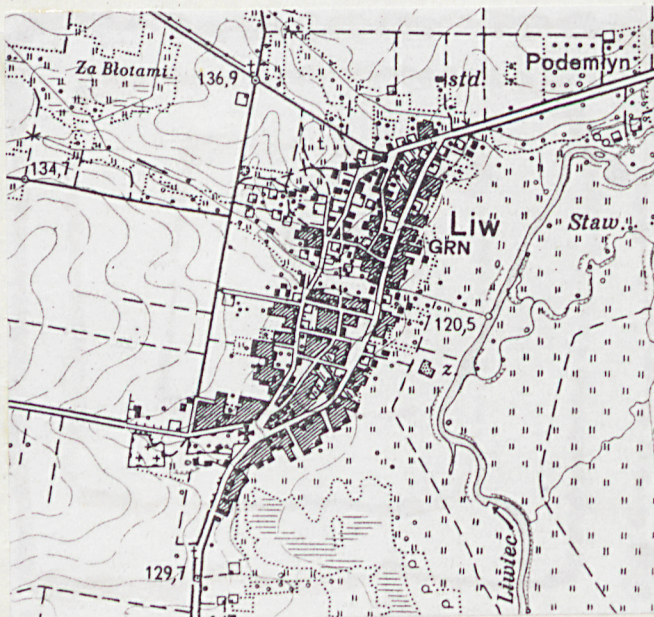
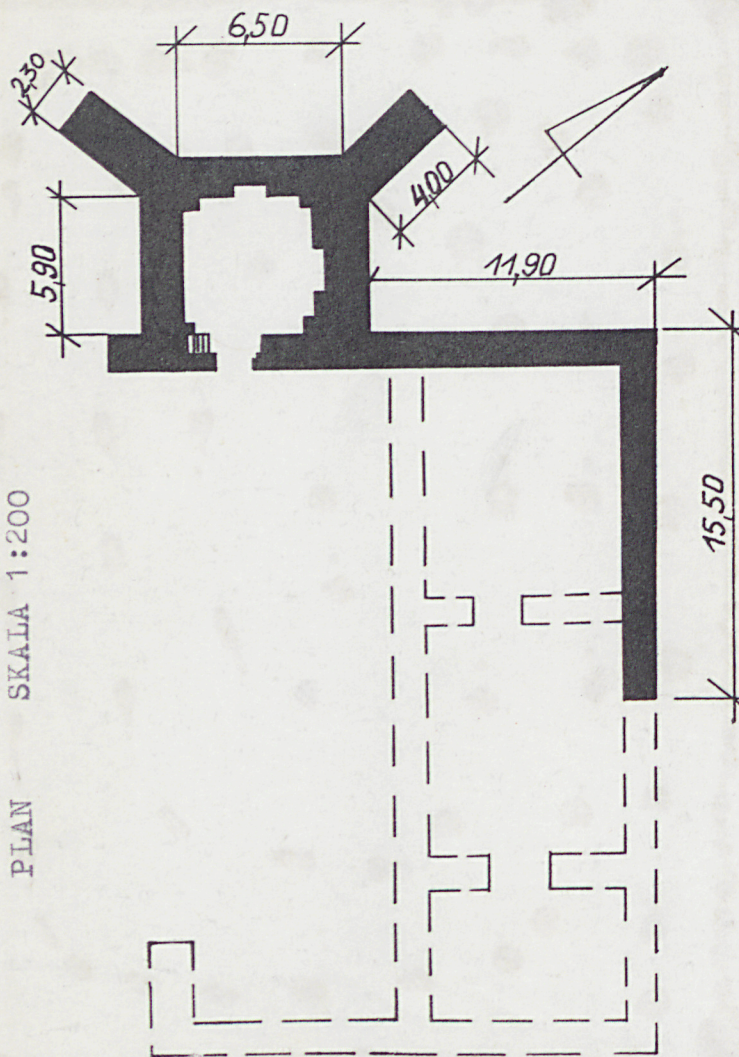
2. Czas powstania

ok. 20-XV w.

3. Miejscowość

LIW

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres

Liw

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo siedleckie

gmina Liw

pow. WĘGRÓW

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna

przed 1 VI 1975
województwo warszawskie

powiat Węgrów

8. Właściciel i jego adres

Muzeum Regionalne
w Liwie

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków

Nr A-2026 data 12.11.1959

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu.

Zamek prawdopodobnie został wzniesiony w latach dwudziestych XV w. (przed 1429) z inicjatywy księcia mazowieckiego Janusza I. Budowę prowadził murator książąt mazowieckich Nikłos, budowniczy również zamku w Ciechanowie. Budowę zamku zakończono zapewne przed poł. XV w. Na pocz. XVI w. na polecenie księżnej Anny wdowy po Konradzie III Rudym-księciu mazowieckim dokonano rozbudowy zamku, polegającej na podwyższeniu murów obronnych. Między rokiem 1551 a 1555 prawdopodobnie nastąpiła druga rozbudowa zamku, w trakcie której podwyższono wieżę bramną o dwie kondygnacje. Dokonano tego z woli królowej Bony, która chciała umocnić swój autorytet i władzę królewską na nowo włączonym do Korony Mazowszu. Po, wyjeździe w 1555 r. Bony do Włoch zamek zaczął szybko podupadać. W końcu XVI w. uległa przeróbce najniższa kondygnacja baszty bramnej, zamurowano bramę przejazdową pozostawiając otwory dla ruchu pieszego i most zwodzony. W 1657 r. zamek został częściowo zniszczony przez Szwedów. Następnym zniszczeń dokonali Szwedzi w 1703 r. Uszkodzenia były tak duże, że nie próbowano ich naprawiać, zamek popadł w ruinę. W 1782 r. na fundamentach "domu mniejszego" wybudowano kancelarię starostwa. W 1923 r. przeprowadzono w zamku prace ratownicze, zabezpieczając zachowane elementy zamku przed dalszą dewastacją. W latach 1943-1944 prace remontowe prowadzili Niemcy, po przekonaniu ich przez amatora archeologa Otto Warpechowskiego z Brzozowa, że przebywali tu Krzyżacy. Po wojnie prace konserwatorskie wykonano w latach 1957-1961 i zorganizowano w zespole zamku - Muzeum zbrojownię.

cd. na wkładce.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje).

SYTUACJA: Zamek położony jest na wschodnim krańcu miejscowości, w odległości kilkudziesięciu metrów od zabudowań. Usytuowany na niewielkim sztucznym wzniesieniu pośród łąk ciągnących się w podmokłej dolinie przepływającego w odległości kilkudziesięciu metrów na wsch. od zamku Liwca. Od str. zach. w odległości kilkunastu metrów od wieży ślad strumienia płynącego niegdyś z pd. na pn. i wpadającego do rzeczki Miedzianej lewobrzeżnego dopływu Liwca. Wieża bramna zwrócona frontem na zachód w kierunku pn. płynącego meandrującym korytem Liwca. Pozostałości murów obronnych i "domu dużego" znajdują się na pn.-wsch. od wieży bramnej. Od pd.-wsch. do wieży bramnej przylega zrekonstruowany budynek kancelarii starostwa liwskiego. Do zamku prowadzi brukowana ulica (dawna Batorego) wychodząca z d. rynku Liwa Starego, obecnie przeciętego szosą Kałuszyn - Węgrów.

KONSTRUKCJA I MATERIAŁ: Fundament i podmurówka o grubości ponad 200 cm wykonana z kamieni otoczaków całych oraz przepołowionych, spajanych zaprawą wapienną. Zastosowano układ warstwowy wyrównywany mniejszymi kamieniami. Mur z cegły gotyckiej, palcówki, z zastosowaniem regularnego układu cegieł o wątku polskim. W warstwach zewnętrznych, licowych muru o tzw. wiązaniu "opus emplectum". Wewnątrz mur wypełniono chaotycznie układanymi odłamkami cegieł i w mniejszej ilości kamieniami. W wyższych partiach muru występuje układ cegieł wendyjski oraz miejscami polski. Baszta w narożach od frontu wzmacniana potężnymi sześciokątnymi skarpami. Więźba dachowa krokwiowo-jętkowa, krokwie mocowane na murłacie.

RZUT I BRYŁA: Pierwotnie zamek wzniesiony na rzucie prostokąta z występującą przed lico murów wieżą bramną. Obecnie z zespołu zachowała się wieża bramna na rzucie prostokąta z mocno występującymi skarpami w narożnikach od frontu oraz częściowo zewnętrzny mur obronny i przyziemie "domu dużego" na planie prostokąta. Bryła baszty czterokondygnacyjna od dołu prostopadłościenna przechodząca w wyższej partii w siedmioboczną o podstawie nieregularnej. Narożniki wsparte wydatnymi ukośnymi schodkowadnymi skarpami. Baszta nakryta dachem namiotowym, dachówkowym.

ELEWACJE: W elewacji frontowej (zach.) w dolnej kondygnacji ślepe lico muru z kamienia. Wyżej w ścianie murowanej z cegły prostokątna płycina z zakratowanym otworem okiennym schodzącym z osi nieco w prawo. Nad płyciną trzy wąskie otwory po bokach wyższe na osi niższy, będące pozostałościami po dźwigniach mostu zwodzonego. W trzeciej kondygnacji w ścianie frontowej oraz dwóch po bokach ukośnie położonych, po jednym okienku strzelniczo-obserwacyjnym, prostokątnym odcinkowo zakończonym. Nad okienkami wąski fryz wgłębny na wysokość trzech warstw cegieł. W czwartej kondygnacji ściany ślepe. W elewacji pd. dwie dolne kondygnacje ślepe. W kondygnacji trzeciej fryz w postaci krajnika oraz z cegieł wystających z lica muru. Nad fryzem otwór okienny prostokątny zakończony odcinkowo. Do wysokości czwartej kondygnacji przebiega jednaka na całej wysokości skarpa, będąca pozostałością muru obronnego. Ściana czwartej kondygnacji ślepa.

W elewacji pn. w drugiej kondygnacji prostokątny otwór zakończony odcinkowo.

cd. na wkładce

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
600m ³	80m ²	19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja			
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

K.Z.Sz. w Polsce, T.X, z.26, pow. węgrowski,
Warszawa 1964 .

23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

25. Opracował

tekstmgr Dorota Pikula, 1991 r.....
imię, nazwisko, data, podpis
plany, rysunkij.w.....
imię, nazwisko, data, podpis
zdjęcia fotogr.j.w.....
imię, nazwisko, data, podpis
miejsce przechowywania negatywów WKZ w Siedlcach

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO !

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

Wkładka nr 1

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
ZAMEK L I W	ZAMEK	tekst, fot.

cd. pkt. 12

Gotycki zamek należy do grupy nizinnych zamków książąt mazowieckich i nawiązuje do szczególnie modnego typu w środkowej Europie u schyłku średniowiecza zamku-rezydencji.

cd. pkt. 13

W kondygnacji trzeciej z boku po lewej stronie większy otwór prostokątny zakończony odcinkowo, będący niegdyś wyjściem na mury obronne.

W elewacji (wsch) od strony dziedzińca wznoszące się dwoma biegiem nowe betonowe schody. Na osi baszty nad niższym podestem schodów prostokątne drzwi wejściowe do pierwszej kondygnacji, nad nimi prostokątny świetlik oraz zamurowany ostrołukowy zarys otworu bramy wjazdowej. Po lewej stronie prostokątny otwór drzwiowy zakończony odcinkowo, prowadzący na schody na górną kondygnację. Wyżej na osi prostokątny otwór okienny zakończony półkoliście, nad nim duże zakratowane prostokątne okno zakończone odcinkowo, umiejscowione w prostokątnej płycinie.

WNĘTRZE: Wewnątrz kondygnacje oddzielone nowymi stropami żelbetowymi obłożonymi od dołu i góry deskami. Komunikacja między kondygnacjami za pomocą schodów umieszczonych w grubości muru. Na pierwszej kondygnacji czytelne wsporniki sklepień, na drugim kominek.

INSTALACJE: Elektryczna, odgromowa.

Wkładkę założył: mgr Dorota Pikula, 1991 r.
(Imię nazwisko, data)

Wzór ODZ 1978 r.

Miejsce przechowywania negatywów: WKZ w Siedlcach

LZGraf. Biał. Fot. n. 759 90 5000